

Бежевець Алла Михайлівна,

ст. викладач кафедри адміністративного, фінансового
та господарського права НТУУ «КПІ»

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ІНСТИТУТУ КОНФІДЕНЦІЙНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

На сучасному етапі розвитку України питання, пов'язані з правом на інформацію та її захистом, є актуальними та потребують активної уваги науковців та юристів-практиків. Ступінь наукової обґрунтованості та практичної застосовності норм, які регулюють правовідносини, пов'язані з інформацією, свідчить про рівень демократизації суспільства, дотримання світових стандартів щодо захисту прав і свобод людини та громадянина.

Дане дослідження присвячене деяким аспектам правового режиму інституту конфіденційної інформації, до якого останнім часом прикуто значну увагу українських законотворців.

Вперше на законодавчому рівні поняття конфіденційної інформації було визначено у Законі України «Про державну статистику» від 17.09.1992р., відповідно до ст. 1 якого, конфіденційна інформація – це статистична інформація, яка належить до інформації з обмеженим доступом і знаходиться у володінні, користуванні або розпорядженні окремого респондента та поширюється виключно за його згодою відповідно до погоджених з ним умов. Проте, оскільки відповідно до прикінцевих положень цього закону, він набув чинності лише з 01 січня 2001 року, підставно припустити, що перше офіційне визначення конфіденційної інформації, яке мало прикладне значення (можливість застосування у практичній діяльності), містив Закон України «Про інформацію» від 02.10.1992р.

Відповідно до ч. 2 ст. 30 цього закону, в редакції від 06.01.2011р., що діє на час підготовки цих матеріалів, конфіденційна інформація – це відомості, які знаходяться у володінні, користуванні або розпорядженні окремих фізичних чи юридичних осіб і поширюються за їх бажанням відповідно до передбачених ними умов.

Стосовно інформації, що є власністю держави і знаходиться в користуванні органів державної влади чи органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій усіх форм власності, з метою її збереження може бути відповідно до закону встановлено обмежений доступ - надано статус конфіденційної (ч. 3 ст. 30 Закону України «Про інформацію»).

Інформація з обмеженим доступом може бути поширена без згоди її власника, якщо ця інформація є суспільно значимою, тобто якщо вона є предметом громадського інтересу і якщо право громадськості знати цю інформацію переважає право її власника на її захист.

Громадяни, юридичні особи, які володіють інформацією професійного, ділового, виробничого, банківського, комерційного та іншого характеру, одержаною на власні кошти, або такою, яка є предметом їх професійного, ділового, виробничого, банківського, комерційного та іншого інтересу і не порушує передбаченої законом таємниці, самостійно визначають режим доступу до неї, включаючи належність її до категорії конфіденційної, та встановлюють для неї систему (способи) захисту (ч. 5 ст. 30 Закону України «Про інформацію»).

Аналізуючи нормативно-правову базу з питань регулювання досліджуваних відносин, можна дійти висновку, що жоден із цих документів на законодавчому рівні не містить критеріїв віднесення інформації до категорії конфіденційної. На сьогодні такі критерії визначаються або міністерствами, іншими органами виконавчої влади в спеціальних переліках, або фізичними чи юридичними особами, у володінні, користуванні або розпорядженні яких перебуває така інформація.

Також слід відмітити, що в разі, коли законом передбачено обов'язкове встановлення певного режиму доступу, то підставно припустити, що в разі відсутності в законодавстві чіткої та однозначної вказівки на віднесення тих чи інших відомостей до категорії таємних, така інформація належить до конфіденційної, а умови доступу до неї визначаються фізичними або юридичними особами на власний розсуд.

Таким чином, відсутність законодавчо-визначених критеріїв віднесення інформації до категорії конфіденційної призводить на практиці до ускладнень регулювання правовідносин у сфері охорони та захисту права на доступ до інформації, а в окремих випадках може спричинити значні фінансові, матеріальні втрати. З метою усунення прогалин, у 1999 році співробітниками НТУУ «КПІ» було розроблено проект закону «Про інформацію з обмеженим доступом, що не становить державної таємниці». Положення цього документа визначали інформацію, яка могла бути віднесена до конфіденційної, а також містили класифікацію (поділ на види) такої інформації. Однак цей документ так і не знайшов прибічників у Верховній Раді, залишившись на стадії законопроекту.

На думку автора, доцільно визначити наступні ознаки конфіденційної інформації:

- 1) суб'єктами володіння цією інформацією можуть бути громадяни, юридичні особи, а в окремих випадках - держава в особі органів державної влади чи органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій усіх форм власності;
- 2) такі відомості не відомі широкому колу осіб, у зв'язку з чим і мають певну цінність;
- 3) це інформація, що одержана за власні кошти або є предметом професійного, ділового, виробничого, банківського, комерційного та іншого інтересу;
- 4) здатність (можливість) суб'єктів самостійно визначати режим доступу до такої інформації, включаючи належність її до категорії конфіденційної.

Враховуючи вищенаведене, вважаємо необхідним подальше наукове дослідження інституту конфіденційної інформації, що сприятиме його приведенню до міжнародних стандартів в цій сфері, а, відповідно, вдосконаленню регулювання правовідносин із забезпечення та охорони конфіденційної інформації у вітчизняній практиці.

